

Michał Zajac, dr

Uniwersytet Warszawski

Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych

michal.zajac@uw.edu.pl

<https://doi.org/10.18778/7969-789-2.11>

Darmowa książka dla nowo narodzonego dziecka: jeden pomysł – wiele realizacji

Free book for newborn baby: one idea – many implementations

Michał Zajac – adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Pracę magisterską *J. R. R. Tolkien – fenomen czytelniczy* napisał w 1989 r. W roku akad. 1993/1994 przebywał na stypendium Fundacji Kościuszkowskiej w Kent State University Ohio, USA. Pracę doktorską *Promocja książki dziecięcej. Wybrane zagadnienia* obronił w roku 1998. Od roku 2003 – do dzisiaj członek Zarządu Polskiej Sekcji IBBY. Od roku 2001 – do dzisiaj członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego Oddział Warszawski (od 2003 – wiceprezes). W roku 2007 wziął udział w grantie badawczym w Internationale Jugendbibliothek w Monachium, Niemcy.



Wybrane publikacje:

- *Promocja książki dziecięcej* [Promotion of children's books], 2000
- *Rynek książki dziecięcej – raport* [Children's book market – report], 2002
- artykuły poświęcone rynkowi książki dziecięcej m.in. w: „Guliwerze”, „Poradniku Bibliotekarza”, „Magazynie Literackim – Książki”, „Bibliotece Analiz”, „Notesie Wydawniczym”.

Michał Zajac – PhD, assistant, Deputy Director of Institute of Information and Book Studies, University of Warsaw, Poland. MA studies (1983–1989) completed at Institute of Information and Book Studies, University of Warsaw (MA thesis J. R. R. Tolkien – reading phenomenon). From 1989 up to now employed at University of Warsaw, Institute of Information and Book Studies as assistant. In the academic year 1993/1994 – visiting scholar (Kościuszko Foundation grant) at Kent State University Ohio, USA. PhD received in 1998 (thesis Children's book promotion. Selected issues). From 2003 – up to now member of the Managing Board of Polish IBBY Section. From 2001 – up to now member of the Managing Board of Warsaw Chapter of Polish Book Studies Society (from 2003 up to now Deputy Chairman). In 2007 received research grant (3 months) at Internationale Jugendbibliothek, Muenchen, Germany.

Wstęp

Dla wielu ludzi żyjących w galaktyce Gutenberga książka to miły prezent. Podarowana dziecku przyjmowana jest nawet z większą wdzięcznością: kojarzy się bowiem zwykle z wkładem w rozwój intelektualny i kulturalny młodego człowieka; jest darem o charakterze symbolicznym. Takie myślenie leży właśnie u podstaw pomysłu na organizowanie akcji masowego rozdawania darmowych książek dla nowo narodzonych dzieci. Działania tego rodzaju są przedsięwzięte od przeszło 20 lat w krajach rozwiniętych Europy, Ameryki Północnej i Azji. Katalizatorem wzrostu liczby dyskutowanych inicjatyw na świecie może być zwiększająca się świadomość konieczności wprowadzania książek do życia dzieci w jak najmłodszym wieku. Wyrazem tej świadomości może być publikacja o wiele mówiącym tytule *Prepare for Life! Raising Awareness for Early Literacy Education* (2013), zawierająca materiały konferencji zorganizowanej przez niemieckie stowarzyszenie Stiftung Lesen. Innym przejawem tego procesu jest na przykład zgoda na obecność niemowląt z matkami w bibliotekach publicznych.

Najbardziej znanym projektem typu „pierwsza książka” (wykraczającym zresztą poza podarki dla noworodków) jest brytyjski „Bookstart” (*Bookstart* 2014 [online]). Znacząca większość europejskich i anglosaskich akcji tego typu jest klonem działań ze Zjednoczonego Królestwa, bądź na nich się wzoruje. Na stronie projektu w ten sposób opisuje się międzynarodową ekspansję koncepcji:

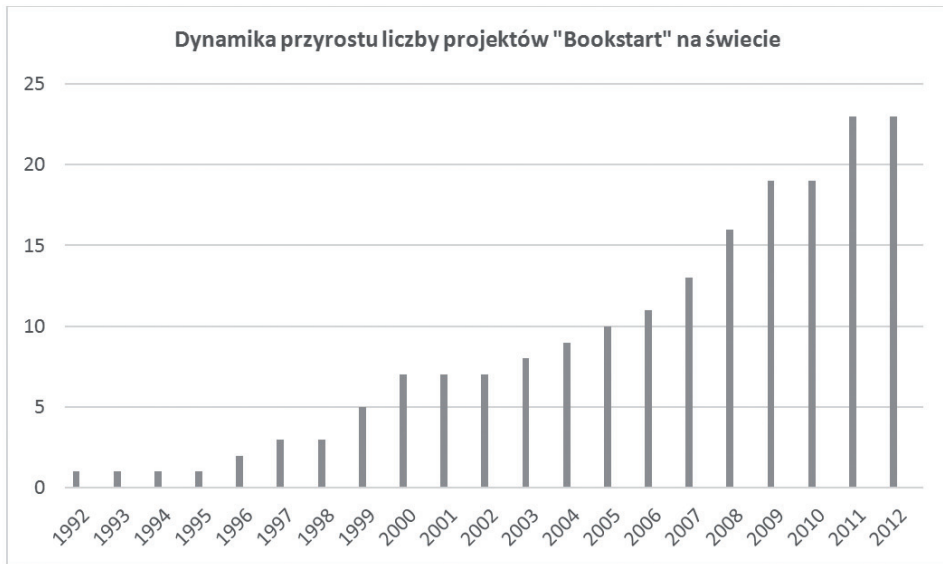
Rozpoczęliśmy realizację „Bookstart” w Birmingham, w 1992 roku i objęliśmy działaniami tylko 300 dzieci, lecz dzisiaj już ponad 20 krajów od Japonii do Kanady, od Nowej Zelandii do Korei zdało sobie sprawę jak ważne jest wspieranie rodziców, ich pracy z dziećmi na rzecz czytelnictwa. „Bookstart” nie jest produktem eksportowym, pozwala każdej organizacji na decydowanie, co jest najlepsze w danym kraju. Każdy z programów jest więc nieco inny (Tamże)¹.

Na załączonym wykresie zilustrowano, jak w ciągu 20 lat idea przekazywania dzieciom nieodpłatnych książek zdobyła znaczącą popularność na świecie.

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku do naszego kraju docierały jedynie informacje o tego typu akcjach (Zając M. 2000, s. 58). W ciągu ostatnich 5 lat Polska dołączyła jednak do listy krajów, w których noworodki (a właściwie ich rodzice) mogą liczyć na darmową książkę. Stało się tak dzięki akcji „Na Dobry Początek”, zrealizowanej w 2010 r. w Bibliotece Wojewódzkiej we Wrocławiu (*Na dobry początek* 2014 [online]) oraz przeprowadzonej przez Fundację ABC XXI Cała Polska Czyta Dzieciom (dalej – Fundacja CPCD) na znacznie szerszą ska-

¹ Wszystkie tłumaczenia pochodzą od autora.

Wykres 1. Dynamika przyrostu liczby projektów „Bookstart” na świecie



Źródło: opracowanie własne na podst.: *Bookstart country Panel za: Reading Worldwide (2014)* [online], 12.12.2014.

lę, ogólnopolskiej kampanii „Pierwsza Książka Mojego Dziecka” (2013) (*Pierwsza Książka Mojego Dziecka 2014* [online]). Szczególnie drugie z przywołanych działań wzbudziło szeroką i nasyoną niezwykle silnymi emocjami dyskusję tak w mediach elektronicznych, jak i tradycyjnych (por. np. *Forum „Książki dziecięce i młodzieżowe” 2014* [online]; Markiewicz W. 2014).

Obserwacja realizacji tego rodzaju działań promujących czytelnictwo w poszczególnych krajach każe żywić przekonanie co do szczególnej roli akcji „pierwsza książka dla noworodka”. Dla bibliologa takie projekty stanowią interesujące *casusy*, dzięki którym można poznać wiele mechanizmów, zasad i pomysłów towarzyszących najszerzej rozumianej promocji książki i czytelnictwa, w szczególności tej skierowanej do dzieci. Na ogólniejszym planie doświadczenia płynące z analizy takich działań pozwalają wysnuwać wstępne wnioski na temat kondycji książki w świecie współczesnym i w przyszłości.

Autor opracowania stawia sobie za cel porównanie (oraz – w ograniczonym zakresie – zaprezentowanie) realizacji koncepcji promocji czytelnictwa dzieci za pomocą dystrybucji nieodpłatnych pierwszych książek dokonanych w różnych krajach. Dla przeprowadzenia analizy niezbędnej do osiągnięcia powyższych celów można zdefiniować sześć podstawowych komponentów składających się na planowanie i realizację dyskutowanych akcji promocyjnych. Zestawienie cząstkowych prezentacji złoży się w całościowy, syntetyczny obraz.

Wymienione poniżej komponenty organizacyjno-logistyczne decydują o kształcie poszczególnych realizacji akcji „pierwsza książka”:

- 1) organizatorzy (czyli podmioty odpowiedzialne bezpośrednio za przygotowanie i przebieg akcji),
- 2) cele i założenia (przyjęte przez organizatorów główne idee, przyświecające działaniom),
- 3) dobór książek i innych rozdawanych materiałów (metody i zasady budowania oferty darów: charakter oraz treść książek i innych dokumentów, które trafiają do rąk rodziców najmłodszych odbiorców),
- 4) finansowanie (źródła środków finansowych pozwalających na działania),
- 5) zasięg (teren objęty działaniami),
- 6) dystrybucja (logistyka realizacji projektów).

Przy braku literatury naukowej opracowanie niniejsze zostało przygotowane w głównej mierze na podstawie analizy materiału źródłowego, jakim są strony internetowe towarzyszące poszczególnym projektom.

ad. 1) organizatorzy

Przegląd programów „pierwsza książka” pokazuje, że są one wdrażane przez: organizacje pozarządowe (NGO – Non Governmental Organization), władze centralne, władze lokalne. W jednym przypadku inicjatorem i głównym realizatorem programu była duża biblioteka (Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu).

O skuteczności działań społecznych przesądza z reguły efektywna współpraca pomiędzy różnego typu instytucjami, niemniej w omawianym przypadku najczęściej podstawową rolę sprawczą przyjmują jednak organizacje pozarządowe; tak się dzieje w większości projektów wzorowanych na „Bookstart”. Oryginalny program brytyjski istniejący od roku 1992 pilotuje i koordynuje nieprzerwanie fundacja Booktrust, działająca na terenie całego Zjednoczonego Królestwa. W Niemczech podobną funkcję pełni fundacja Stiftung Lesen, działająca na bezpośrednie zlecenie rządu federalnego.

Japońskie i koreańskie realizacje programu „Bookstart” są zaś zdecentralizowane i opierają się na inicjatywach i działaniach władz lokalnych (*Bookstart Japan* 2014 [online]; *Bookstart Korea* 2014 [online]).

ad. 2) cele i założenia

Zasadnicze cele, które programy „pierwsza książka” mają realizować, są we wszystkich projektach podobne i wypływają ze wspomnianego na wstępie przekonania o zasadniczej wadze jak najwcześniejszych kontaktów dziecka z drukiem,

tak dla jego edukacji, jak i dla ogólnego rozwoju intelektualnego. Reprezentatywny przykład formułowania takich celów można znaleźć na stronie niemieckiego programu „Lesestart”:

Umiejętność dobrego czytania i pisania to klucz do nauki w szkole. Wspólne oglądanie i czytanie na głos książek czynione w formie zabawy, wspomaga rozwój oraz biegłość językową dziecka. Koncentracja, wzbogacanie słownictwa, rozumienie wzajemnych zależności – oto podstawy edukacji, w których opanowaniu – czytając na głos – nabiera się wprawy bez trudu, a jednocześnie Wasze dziecko doznaje poczucia bliskości i bezpieczeństwa (Lesestart 2014 [online]).

Poszczególne projekty (nawet wśród tych nawiązujących do brytyjskiego „Bookstart”) posiadają jednak specyficzne cele. Na przykład polska inicjatywa „Pierwsza Książka Mojego Dziecka” realizowana przez Fundację CPCD w łatwo dostrzegalny sposób koresponduje z flagowym projektem tej organizacji (czyli wspieraniem głośnego czytania dzieciom służącego budowaniu więzi emocjonalnej z rodzicami). Specyfika ta daje się zauważyć tak w konstrukcji treści opublikowanej książki (sporą jej część zajmują wierszyki biblioterapeutyczne), jak również w materiałach instruktażowych dla rodziców.

Niemiecki „Lesestart” i brytyjski „Bookstart” zaznaczają w założeniach swoich działań przydatność darowanych książek dla dzieci imigrantów, poprzez wsparcie nauki języka niemieckiego/angielskiego, ale także kultywowania znajomości języka ojczystego. W szczególności program realizowany na Wyspach oferuje książki w ponad 20 językach.

Koreański „Bookstart”, prezentując swoje założenia programowe, podkreśla zaś, że zadaniem akcji jest pomoc w zagwarantowaniu równych szans edukacyjnych dla wszystkich dzieci, jak również promocja nowych wzorów opieki rodzicielskiej (*Bookstart Korea 2014 [online]*).

ad. 3) dobór książek i innych rozdawanych materiałów

Warto na wstępie zaznaczyć, że wszystkie analizowane akcje zawierają komponent rodzicielski, zrealizowany bądź to w postaci książki (broszury), bądź fragmentu książki (Pierwsza Książka Mojego Dziecka) kierowany do tej grupy odbiorców i naświetlający przyczyny, dla których wczesny (i później stały) kontakt z książką ma szczególne znaczenie dla dziecka oraz przynoszący instruktaż pomagający rodzicom we właściwym korzystaniu z daru.

Odnosząc się zaś jedynie do książek przeznaczonych dla dzieci można dostrzec **dwie tendencje** – akcje o węższym zakresie (skierowane wyłącznie do dzieci nowo narodzonych) oraz bardziej kompleksowe, w których dary czytelnicze dla naj-

mniejszych dzieci stanowią tylko pierwszą część złożonego projektu promocji czytania, rozpisanego na różne etapy życia młodego człowieka.

Pierwsze z rozwiązań zostało przyjęte w Polsce przez Fundację CPCD, analogicznie funkcjonuje również projekt kanadyjski „Baby’s First Book”, a w latach dziewięćdziesiątych szwedzki projekt, w ramach którego rozdawano *Barnens första bok*.

Projekty wywodzące się z brytyjskiego „Bookstart” wykorzystują **drugą** opcję i oferują rodzicom i opiekunom kilka pakietów: od przeznaczonego dla noworodków, aż do zestawów, z których korzystają dziesięciolatki. W brytyjskim programie specjalna oferta została przygotowana także dla dzieci niepełnosprawnych niewidomych i niesłyszących (*Bookstart* 2014 [online]).

Kluczowym zagadnieniem dla omawianych projektów jest dobór treści książek, które mają trafić do najmłodszych odbiorców. Z jednej strony są to więc specjalnie przygotowane i opublikowane na rzecz akcji tytuły: tak została pomyślana koncepcja Pierwszej Książki Mojego Dziecka (2013) (Fundacja CPCD). Warto przy tym zwrócić uwagę na oczywisty związek pomiędzy ogólnymi założeniami projektu a treścią (czy nawet strukturą) takiej książki. Produkt wydawniczy Fundacji w znaczącej mierze ma charakter biblioterapeutyczny; w procesie projektowania nieco mniejszą wagę przywiązywano do wartości literackich zamieszczonych utworów, większą zaś do możliwości ich zastosowania w praktyce głośnego czytania. Znaczna część wierszowanych utworów została zamówiona u poetki Elizy Piotrowskiej tak, aby nadawały się do wspólnych zabaw i mogły odpowiednio wybrzmieć. Pozostałe utwory wchodzące w skład Pierwszej Książki to znane wiersze renomowanych autorów, takich jak Julian Tuwim czy Joanna Papuzińska.

Podobne rozwiązania zastosowano podczas szwedzkiej realizacji jednej z pierwszych inicjatyw tego rodzaju – „En Bok För Alla”. Opublikowano również książkę przeznaczoną do darmowego rozdawnictwa *Barnens första bok* (1992). W tym przypadku mamy jednak do czynienia z reedycją wcześniej opublikowanej antologii wybranych, klasycznych i nowych wierszy dla dzieci napisanych przez szwedzkich autorów.

Programy „Bookstart” z reguły korzystają z książek już istniejących: zakupionych na rzecz programu bądź stanowiących dary rzeczowe współpracujących z organizacjami pozarządowymi wydawnictw czy sieci księgarskich.

Książki najczęściej przekazywane są w zestawach. Reprezentatywnym przykładem pakietu „Bookstart” może być ten oferowany w Japonii:

Pakiet zawiera dwie książki dla niemowląt, broszurę z poradami dla rodziców, formularz aplikacyjny do lokalnej biblioteki publicznej, jak również inne materiały informacyjne, jak listy polecanych przez bibliotekę książek, broszurę z poradami na temat

pielęgnowania dzieci etc. Komplet taki włożony jest do bawełnianej torby opatrzonej logo projektu [wydra morska] (Bookstart Japan 2014 [online]).

Na brytyjski zestaw dla najmłodszych dzieci (do 1 roku życia) składają się dwie książeczki kartonowe, broszura poradnikowa dla rodziców (wraz z listą dalszych lektur), talon na książki o wartości 1 funta oraz specjalna, trwała saszetka służąca do przechowywania otrzymanych i zbieranych w przyszłości materiałów związanych z lekturą dziecka (*Bookstart 2014 [online]*).

ad. 4) finansowanie

Środki finansowe są zawsze kluczowym czynnikiem warunkującym podejmowanie, a w dalszej kolejności także sukces akcji społecznych. W dyskutowanych tutaj działaniach przyjmowane są bardzo zróżnicowane modele finansowania.

Pierwszym z nich – choć niekoniecznie najczęściej spotykanym – jest korzystanie z centralnych budżetów państwowych. W ten właśnie sposób realizowana jest akcja Fundacji CPCD. Organizacja ta dwukrotnie wzięła udział w konkursie rozpisany przez Ministerstwo Kultury Dziedzictwa Narodowego, uzyskując granty, które stanowiły podstawę finansowania akcji. Budżet centralny (federalny) stanowi również jedyne źródło finansowania niemieckiej kampanii „Lesestart”.

Najczęściej spotykanym modelem zapewniania środków na dystrybucję książek dla nowo narodzonych jest współfinansowanie przez kilka różnego typu organizacji. Model taki przyjęto w brytyjskim programie „Bookstart”. Realizacja długoletnich działań oparta jest środkach finansowych pochodzących z budżetu centralnego, donacji wydawców (także rzeczowych) jak również ze środków wyasygnowanych przez media oraz inne fundacje (*Booktrust 2014 [online]*).

Stosunkowo rzadkim rozwiązaniem jest oparcie akcji wyłącznie na środkach wyłożonych przez sponsorów spoza rynku książki. Przykładu takiej sytuacji dostarcza kanadyjski program „Books from Birth” sfinansowany przez koncern farmaceutyczno-kosmetyczny S. C. Johnson. (*Books from Birth 2014 [online]*).

Specyficznym przypadkiem jest również funkcjonowanie fundacji Imagination Library założonej i prowadzonej przez słynną amerykańską piosenkarkę country Dolly Parton, gdzie źródłem pieniędzy są środki prywatne oraz te, które fundacja zebrała w trakcie swoich działań typu *fundraising* (*Imagination Library 2014 [online]*).

ad. 5) zasięg terytorialny

Akcje przekazywania książek nowo narodzonym organizowane są zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym. Jako przykład działań pierwszego

typu można przywołać programy wprowadzone w życie w kanadyjskim hrabstwie Brantford and Brant oraz wrocławską inicjatywę Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Lista działań na skalę ogólnokrajową byłaby bardzo długa i mieściłyby się tutaj omawiane powyżej wszystkie projekty typu „Bookstart”, polska Pierwsza Książka Mojego Dziecka, niemiecki „Lesestart” etc.

Szczególnym przypadkiem byłaby tu Belgia, w której program darmowych książek dla noworodków jest oddzielnie prowadzony w części flamandzkiej i części walońskiej kraju, przez różne organizacje (*Boek baby's* 2014 [online]).

ad. 6) dystrybucja

Zupełnie oddzielnym wyzwaniem związanym z przekazywaniem rodzicom nieodpłatnych książek dla noworodków jest logistyka. Należy jednak dostrzec, że także przy tym – jakby się mogło wydawać – technicznym zagadnieniu pojawiają się specyficzne konteksty. Czy książki wręczane osobom, które nie są nimi całkowicie zainteresowane spełnią swoją funkcję, czy też zostaną przy pierwszej okazji wyrzucone do śmieci? Z drugiej jednak strony część z rodziców – np. słabiej wykształconych, czy z innych przyczyn pozostających poza oddziaływaniem kultury drukowanej – może zwyczajnie nie pomyśleć o dokonaniu zamówienia, mimo iż otrzymany dar będzie jednak realizował swoją misję.

Analizując logistykę realizacji omawianych projektów, można natknąć się na dwa rozwiązania:

- wręczanie automatyczne – zastosowane przez Fundację CPCD. Każda matka opuszczająca szpital położniczy otrzymuje – wraz z innymi darami przygotowanymi np. przez firmy kosmetyczne – także Pierwszą Książkę Mojego Dziecka. Identyczne rozwiązanie zastosowała Biblioteka Miejska we Wrocławiu,

- książka na zamówienie – ten sposób został przyjęty właściwie przez wszystkie pozostałe akcje, w szczególności te wywodzące się z „Bookstart”. Rodzice otrzymują jedynie informacje o możliwości bezpłatnego otrzymania książki/pakietu książkowego dla swojego dziecka. Następnie muszą już samodzielnie dokonać zamówienia lub też zarejestrować się w programie.

Kolejnym zagadnieniem związanym z logistyką jest wybór miejsca, w którym rodzice mogliby odebrać dary książkowe. Jak już wyżej wspomniano polskie rozwiązanie (tak wrocławskie, jak i CPCD) to **szpitale położnicze** i moment wypisu młodej matki do domu.

W projektach zagranicznych w opisywane działania włączona jest również służba zdrowia. Rodzice mogą więc otrzymać pakiet „Bookstart” w przychodniach podczas wizyt z dzieckiem, jak również podczas okresowej **wizyty pielęgniarki** monitorującej stan zdrowia i opieki nowo narodzonych dzieci. Bardzo interesującym konceptem wykorzystywanym przez programy „Bookstart” jest zaprasza-

nie do projektów **bibliotek publicznych**: zapewnia się w ten sposób synergiczne wzmocnienie efektu promocji czytelnictwa o wsparcie idei korzystania z książnic. Przegląd projektów pokazuje jednak, że biblioteki są włączane do dystrybucji pakietów książkowych przeznaczonych dla starszych dzieci (por. np. *Lesestart 2014* [online]).

Podsumowanie

Jako podsumowanie prezentacji różnych realizacji pomysłu „darmowa książka dla nowo narodzonego dziecka” warto przywołać przykładowe rezultaty takich akcji. Badania skuteczności programu „Bookstart” we Włoszech, w Tyrolu wskazują, że wszelkie sumy wyasygnowane na jego realizację są zdecydowanie dobrze wydane:

- 85% rodzin, które brały udział w programie wyraziło radość z obcowania z książką i dzieckiem,
- 78% rodzin wspólnie spędzało czas z książką przynajmniej raz dziennie,
- 98% dzieci z własnej inicjatywy wykazywało zainteresowanie książkami,
- 97% (rodzin) dzieci bawiło się książkami bez towarzystwa dorosłych,
- 96% rodziców przeczytało broszurę promującą czytanie dzieci załączoną do pakietu,
- 32% rodzin chętniej dawało książki jako prezenty,
- 24% rodzin chętniej odwiedzało biblioteki,
- 43% rodziców wyznało, że dzięki programowi uświadomiło sobie, jak ważne jest rozmawianie z dziećmi, wspólne oglądanie książek, głośne czytanie (*EU Read...* 2014 [online]).

Nieprzypadkowo przywołane zostały wyżej relacje pomiędzy poniesionymi kosztami a efektami. Są one w tego typu programach bardzo korzystne – wedle wyliczeń podawanych przez brytyjski „Bookstart” *każdy funt* [wydany na realizację programu] *przyniósł efekt społeczny o wartości 25 funtów* (*Booktrust 2014* [online]). Rzecz jasna, że ta najważniejsza – długoterminowa – skuteczność programu może zostać oceniona dopiero po wielu latach, czy nawet dekadach. Powyższe dane pokazują jednak bardzo zachęcające sukcesy projektów „pierwszej książki” i pozwalają żywić uzasadnione nadzieje, że w silny sposób przyczynią się do utrzymania i rozbudowywania zasięgu książki.

Bibliografia

- Barnens första bok* (1992), Stockholm, En Bok För Alla, ISBN 91-7448-622-5
- Boek babys* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://www.boekbabys.be>>
- Books from Birth* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://www.kidscanfly.ca/babies-born-in-2014-will-receive-free-books-childrens-literacy-program-announces-new-funding-for-babies-born-this-year/>>
- Bookstart* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://www.bookstart.org.uk>>
- Bookstart Japan* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://www.bookstart.or.jp/english/index.html>>
- Bookstart Korea* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <http://www.bookstart.org/foundation_eng.html>
- Booktrust* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://www.booktrust.org.uk/about-us/impact/>>
- En Bok För Alla* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://enbokforalla.se/>>
- EU Read, European task force for the promotion of reading* (2014) [online], [accessed: 10.10.2014], available on the Internet: <http://www.euread.com/organisations/research/bookstart_research1>
- Forum „Książki dziecięce i młodzieżowe”* (2014) [online], [dostęp: 10.10.2014], dostępny w Internecie: <http://forum.gazeta.pl/forum/w,16375,150214776,150214776,Wanienka_z_kolumnadka_czyli_rzecz_o_brzydocie.html>
- Imagination Library* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://www.imaginationlibrary.com/>>
- Lesestart* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <<http://www.lesestart.de/>>
- Markiewicz W. (2014), *Książeczka życzeń i zażeń*, „Polityka”, nr 24, s. 20-21
- Na dobry początek* (2014) [online], [dostęp: 10.10.2014], dostępny w Internecie: <<http://www.biblioteka.wroc.pl/home/2013-10-17-10-18-39/na-dobry-poczatek>>
- Pierwsza Książka Mojego Dziecka* (2014) [online], [dostęp: 10.10.2014], dostępny w Internecie: <<http://www.calapolskaczytadzieciom.pl/pkmd>>
- Prepare for life! Raising awareness for early literacy education* (2013) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <http://www.readingworldwide.com/fileadmin/dokumente/Prepare_for_Life_ebook.pdf>
- Pierwsza Książka Mojego dziecka* (2013), Warszawa, Fundacja ABC XXI – Cała Polska Czyta Dzieciom, ISBN 978-83-63869-01-4
- Reading Worldwide* (2014) [online], [access: 10.10.2014], available in the Internet: <http://www.readingworldwide.com/fileadmin/bilder/Topic_Bookstart_projects_worldwide.png>
- Zając M. (2000), *Promocja książki dziecięcej. Podręcznik akademicki*, Warszawa, SBP, ISBN 83-87629-53-7

Abstrakt

Koncepcja nieodpłatnego rozdawnictwa tzw. „pierwszych książek dla najmłodszych / nowo narodzonych dzieci” jest znana i realizowana w wielu krajach świata od ponad ćwierćwiecza. Celem autora tekstu jest ukazanie różnorodności realizacji tej koncepcji promocji książki dla dzieci i czytelnictwa najmłodszych. Omówione zostały akcje podejmowane w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Szwecji, Kanadzie, Japonii, Korei oraz Polsce. W artykule zostały zaprezentowane i porównane różnorodne aspekty odpowiednich kampanii: edukacyjne, literackie, organizacyjne, a w szczególności finansowe i logistyczne. Szczególna uwaga została zwrócona na działania polskiej Fundacji ABC XXI i dystrybuowaną przez nią Pierwszej Książki Mojego Dziecka.

Abstract

The idea of free “first books for newborn / the youngest kids” has been known and implemented in many countries across the world for more than 20 years. The main aim of the article is providing readers with information on different ways and strategies this concept is implemented for the sake of children’s reading and book promotion. There are presented actions undertaken in Great Britain, Germany, Canada, Sweden, Japan, Korea and Poland. There are discussed and compared their different aspects: educational, literary but also organizational, financial and logistic. The special attention will be given to the campaign of Polish ABC XXI Foundation and its “First Book of My Child” publication.